

STAMMEBLADET

FORENINGEN FOR STAMMERE I DANMARK

NR. 1 JANUAR 1995 20. ÅRGANG.

STAMMEBLADET er medlemsblad for

Foreningen for Stammere i Danmark (FSD),

som har følgende formål:

- at udbrede kendskabet til stammen og stammeres vilkår,
- at udøve en oplysende og rådgivende virksomhed med hensyn til stammens årsager, forebyggelse og behandling,
- at støtte forskning med hensyn til stammen og stammebehandling,
- Varetage stammeres interesser på enhver måde.

Stammebladet udkommer 6 gange om året og næste nummer har deadline den 1. marts 1995.

Dette nummer er trykt i 400 eksemplarer hos:
Pan Tryk, Skive

Redaktion: Lene Hansen

Breve og indlæg sendes til:
Lene Hansen
Æblehaven 14
3400 Hillerød

Indlæg **skal** være læselige, og de må meget gerne være skrevet på maskine eller på diskette.

INDHOLD

Nyt fra formanden	side 4
Deltagere til selvhjælpsgruppe søges	side 5
Temadag om stammen hos skolebørn	side 6
Stammer eller Stammende?	side 8
Den 4. verdenskongres	side 9
En oplevelse på McDonald's	side 10
Hvor går grænsen?	side 11
Tegninger søges	side 12
Stammebehandlingstraditionen i Danmark	side 13
Job med fortrinsadgang	side 18
FN's standardregler om lige muligheder for handicappede	side 22
Kontingent	side 24

FRA REDAKTIONEN.

Godt nytår til alle.

Som I kan se er dette blad ikke så tykt som det plejer, der mangler nemlig indlæg fra læserne, juleferien er forbi så fat pennen og skriv til Stammebladet, både korte og lange indlæg er velkomne.

Lene Hansen.

NYT FRA FORMANDEN

Kære medlem!

Et emne, der er oppe i tiden, er hvorledes der kan skaffes arbejde til de "svage" i samfundet. Debatten foregår både på lands- samt EU-niveau. Vi må håbe, at det ikke bare bliver ved snakken, men at der handles og at virksomhederne får ordre til at benytte de allerede gennemførte bestemmelser. Men vi må samtidig være indstillet på, at politikerne ikke kan klare sagen alene; men at vi forbrugere må kræve af virksomhederne, som vi handler med, at de fører en ordentlig personalepolitik på samme måde, som vi i stigende omfang kræver at de leverer en bedre og sundere vare.

På baggrund af bl.a. Dansk Videnscenter for Stammen's forprojekt »Voksne stammers adgang til og forhold på arbejdsmarkedet« må det konkluderes, at stammere hører til denne gruppe. For eksempel ville 2/3 af de adspurgte virksomheder ikke ansætte en stammer i et job med kundekontakt - og det begrænser meget stærkt mængden af mulige jobs for stammere. Men forprojektet viser osse, at der er en del uvidenhed om hvad stammen er. Der vil derfor blive lavet en folder rettet specielt imod arbejdsmarkedet.

Videnscenteret vil desuden i samarbejde med stammeforeningen afholde en temadag på Aalborg Universitet den 8. maj 1995. Nærmere information vil komme i næste nummer.

Med venlig hilsen

Henrik N. Jensen

Opråb fra lokalafdelingen i Frederiksborg Amt. De mangler nogle interesserede mennesker der vil være med i selvhjælpsgruppen.

SELVHJÆLPSGRUPPE FREDERIKSBORG AMT

Vi søger interesserede til vores selvhjælpsgruppe, da vi i øjeblikket er for få. Selvhjælpsgruppen har fungeret i 1½ år og består af medlemmer i alderen fra 19 år og op efter.

Vi har blandt andet beskæftiget os med emner som taleteknikker og accept af stammen.

Møderne holdes i Kommunikationscentrets lokaler i Hillerød, hvor vi blandt andet har mulighed for at bruge videokamera, for dem der er interesserede, og for at lave te og kaffe.

Interesserede kan henvende sig til Asger tlf.: 42 23 46 40

ARTIKLER OM STAMMEN

Mange der melder sig ind i FSD begrundet indmeldelsen med at de gerne vil vide noget mere om stammen, og det er jo en god idé. Derfor vil vi gerne, her i Stammebladet bringe så mange artikler om stammen som muligt, gerne set ud fra forskellige synsvinkler.

Hvis der er nogen som støder på artikler hvor stammen er nævnt, så klip dem ud og send dem til Stammebladet.

Du er naturligvis stadig velkommen til at skrive artiklerne selv, de er jo de bedste.

Red.

TEMADAG OM STAMMEN HOS SKOLEBØRN

Dansk Videnscenter for Stammen arrangerer i samarbejde med Kommunikationscentret i Fredericia en temadag om stammen hos skolebørn. Formålet med temadagen er at belyse problemstillingen fra forskellige vinkler, således at deltagerne får en bredere viden om, hvad stammen betyder for den enkelte elev og for forældre, hvordan man kan forholde sig til eleven, der stammer, og hvilke behandlingstilbud, der kan gives.

- Tidspunkt:** 6. marts 1995 kl. 9.00-16.00
- Sted:** Amtsspecialskolen for Voksne, Idrætssalen, Nørrebrogade 38 A, 8700 Horsens
- Deltagere:** Talepædagoger/logopæder, psykologer, lærerere m.fl.
- Deltagerantal:** 100 (efter devisen: først til mølle...)
- Pris:** 150 kr. incl. kaffe og let frokost (incl. 1 øl eller 1 vand).
- Tilmelding:** Skriftligt eller telefonisk til Dansk Videnscenter for Stammen, Emdrupvej 101, 2400 København NV., tlf. 39 69 66 33, lokal 2531 **senest den 1. februar 1995**. Betaling senest 8 dage efter tilmelding. Tilmeldingen er først gældende, når betalingen er modtaget.
- Temadagsleder:** Per Fabæch Knudsen, Dansk Videnscenter for Stammen
- Program:**
9.00 - 9.15	Velkomst
9.15 - 9.45	Personlige erfaringer med stammen i skolen v/ Tine Liedicke Petersen
9.45 - 10.15	At være forældre til et skolebarn, der stammer v/ Anette Vegeberg
10.15 - 10.45	Kaffepause
10.45 - 11.15	Påvirkningsmuligheder af skolebørnsstammere v/ Erik Thorsen

11.15 - 11.45	Behandling af stammen hos skolebørn v/ Elsebeth Petersen, PPR-Viborg
11.45 - 12.45	Frokost
12.45 - 13.15	Behandling af stammen hos skolebørn v/ Jytte Gamby, PPR-Greve
13.15 - 13.45	Behandling af stammen hos skolebørn v/ Dorte Hansen
13.45 - 14.15	Kaffepause
14.15 - 15.00	Video: "Ulven græder - billeder af børn, der stammer". Oplæg og præsentation v/ Eigil Laulund
15.00 - 16.00	Diskussion, spørgsmål, afslutning.

FORSKNINGSPOLITIK FOR FSD

Som beskrevet i sidste nummer af Stammebladet har bestyrelsen igangsat en række aktiviteter. En af aktiviteterne er fastlæggelse af en forsknings- og udviklings politik for FSD.

Inden vi kan fastlægge denne politik er det imidlertid nødvendigt at have et overblik over hvad der sker på området i forvejen. Vi har derfor henvendt os direkte til nogle udvalgte institutioner som vi mener kunne have kendskab til forsknings eller udviklings aktiviteter med relevans for stammen.

Vi hører imidlertid meget gerne fra alle der har kendskab til igangværende forsknings eller udviklings aktiviteter, og gerne så hurtigt som muligt.

Med venlig hilsen

Anders Johansen

Da der ikke er kommet nogle indlæg vedrørende jeres personlige holdninger og oplevelser med stammen må jeg genbruge et indlæg fra Anders Johansen, der blev bragt første gang i Stammebladet (dengang PPP) nr. 5, 1987.

Indlægget tager udgangspunkt i en diskussion på årets Stammelejr og et indlæg af Henning Delfs i PPP nr. 4, 1987.

STAMMER ELLER STAMMENDE?

Først vil jeg gerne rose Henning for hans meget præcise beskrivelse af en stammer. Et nøgleord i hans beskrivelse er **forberedt**. En stammer er forberedt på at han vil komme til at stamme. Stammen indgår i tilrettelæggelsen af livet, forberedelse af samtaler, formulering af sætninger m.m.

Hvis jeg skal finde et tilsvarende nøgleord for »en person der stammer« (som vi jo kan kalde stammende) må det nok blive **overrasket**. Dvs. en stammende bliver overrasket af stammen når han lever livet, er i situationen eller taler. Han opdager altså at han stammer, eller at situationen præges af stammen eller at ønsket om en bestemt livsførelse, job m.m. viser sig ikke at kunne realiseres, måske p.gr.a. andre menneskers rubricering af den stammende som »stammer«.

Under diskussionen gik det op for mig at jeg (og med mig formentlig de fleste af de der læser dette) i perioder er stammer og i perioder er stammende. Disse perioder kan være af forskellig længde, fra ganske få minutter til måneder eller måske år; men jeg er overbevist om at selv personer der er meget svært stammende har perioder hvor de ikke stammer.

At personer der er meget lidt prægede af deres stammehandicap i visse situationer griber sig selv i at forberede sig på (ikke) at stamme, forekommer indlysende.

Hvad kan man så bruge det til? Kan man ikke bruge det til andet, kan man i det mindste undres. Undre sig over hvad der betinger de enkelte situationer og perioder.

Det er også mit indtryk at man som stammende har tendens til at samle på negative oplevelser som »Nu stammede jeg igen, det gjorde jeg også sidste gang«. Hvis den opnåede undren kan føre til at man også, eller udelukkende, begynder at samle på positive oplevelser, er meget nået.

STAMMELEJR 1995

Der er ingen der har meldt sig for at arrangere stammelejre i 1995 (den for voksne); men det er sikkert fordi de alle sammen skal til verdenskongres i Linköping, den 26. - 29. juli.

4. VERDENSKONGRES FOR MENNESKER DER STAMMER

Der er fire temaer på kongressen, kommunikation, forskning, stammen hos børn og selvhjælp. Ud over temaerne vil der være »open mike«, som giver alle der har lyst til det, mulighed for at gå på scenen og sige noget.

Der vil også være et specielt ungdomsprogram på kongressen, hvor unge fra hele verden mødes og diskuterer deres særlige problemstillinger.

Kongresafgiften er på 1100 Skr (ca. 900 Dkr). Herudover kommer udgifterne til ophold og mad.

Tilmelding skal ske til:

World Communication

Box 489

S-581 06 Linköping

Sverige

Tlf/fax: 0046 1312 1126.

Alle medlemmer fik et tilmeldingsskema sidste efterår; men sekretariatet har stadig nogle eksemplarer hvis du er interesseret.

Hanne Jakobsen fra Aalborg har oplevet følgende på McDonald's i Aalborg.

EN OPLEVELSE PÅ McDONALD'S

Hej!

Jeg er en stammer fra Aalborg og abonnerer på jeres udmærkede blad (*tak tak, red*). Midt i den søde juletid havde jeg min datter med på McDonald's i Aalborg. Vi var godt igang med vores pommes frites og burgere, da jeg læste aktivitetskalenderen for december måned. Der blev jeg så vred og paf, at maden var ved at komme galt i halsen, der stod nemlig:

MANDAG DEN 12/12

Sig udenad og uden at stamme: »2-bøffer-salat-løg-agurk-ost-Big-Mac-dressing-i-en-tre-delt-sesambolle« - så får du en gratis Big Mac. Kun et forsøg pr. person mellem kl. 14:00 og 16:00.

Jeg gik hjem og skrev et brev til McDonald's, om at jeg var stammer og at jeg syntes det var en smagløst konkurrence o.s.v. Og at jeg gerne ville ha' en skriftlig kommentar på mit brev.

Kære Hanne Jakobsen.

Allerførst en stor tak for dit brev ang. din oplevelse i vores restaurant. Vores gæsters respons er nemlig den eneste måling vi har på vores arbejde.

Jeg undskylder meget, at du har opfattet teksten stødende, den har bestemt ikke været ment sådan. Vi har taget kritikken til os og vil selvfølgelig undlade at bruge teksten fremover.

Jeg håber, at svaret er tilfredsstillende ellers er du meget velkommen til at kontakte mig.

Med venlig hilsen

Birgitte Skovgaard Stær

Restaurantchef.

HVOR GÅR GRÆNSEN?

Jeg synes heller ikke det er morsomt når der bliver gjort grin med stammen/stammere, men andre synes åbenbart det er morsomt.

Er vi som stammere mere tyndhudede over for vores handicap end andre handicappede?

Hvormeget skal der til inden du bliver fornærmet, ophidset, såret eller ked af noget der har med stammen at gøre?

Skriv til Stammebladet med din mening.

Red.

FLERE TEGNINGER

Nu er tegningerne fra stamme-weekendlejren på Samsø ved at være brugt op (dem som har været mulige at bruge), så I må gerne sende nogen nye tegninger, som evt. kunne have noget at gøre med stammesituationer eller andet. Der må også gerne være en forklaring til tegningen.

Tegningerne må helst ikke være for lyse i det, da der så vil blive problemer med at se hvad det er når de kommer i bladet.

Hvis I er heldige kommer tegningen måske på forsiden.

Red.

Frederik har lavet denne tegning som viser legepladsen og grillen (set ovenfra) fra Weekend-lejren på Samsø.

Den historiske baggrund for forståelsen af stammebehandlingstraditionen i Danmark, som den blev præsenteret af Steen Fibiger på en konference om holdning og udvikling i stammebehandlingen, på Sostrup Slot i 1992.

STAMMEBEHANDLINGSTRADITIONEN I DANMARK

Danmark fik oprindeligt sin behandlingstradition fra Tyskland. I den skriftlige tradition har vi kilder fra 1827.

Danmark har langt tilbage i historien fået en meget stor del af sine nye impulser fra Tyskland, ikke mindst i kraft af kongemagtens nære forbindelse med det tysktalende område via hertugdømmerne syd for Kongeåen.

I løbet af 1800-tallet blev vi bl.a. inspireret til differentierede og restituerende foranstaltninger for døve, blinde, sindssyge, åndssvage og til sidst talelidende.

Den første, der underviste handicappede var tyskeren Wilhelm Pfingsten, der allerede i 1787 havde etableret sin Slesvigerskole for døvstumme. Fra 1805 blev der undervisningspligt for alle undervisningsduelige døvstumme i Hertugdømmerne Slesvig-Holsten. Denne undervisning foregik i Kiel.

Som supplement til den tyske inspiration var der i mere begrænset udstrækning også en fransk inspiration, og vi må huske, at Frankrig på dette tidspunkt i historien gennemløb store strukturforandringer.

Den første beskrivelse af stammebehandlingen i Danmark er en beretning om en ukendt rejsende, der helbredte en læge på Det Kgl. Frederiks Hospital i København; altså det daværende Rigshospital.

Denne beretning handler sandsynligvis om en omrejsende kvaksalver - en behandlergruppe, der var ganske almindelig fra oplysningstiden og frem til etableringen af et moderne sundhedsvæsen for en større offentlighed.

Reservemedicus Høegh-Guldberg holdt ganske vist i 1834 et foredrag om sit møde med franske stammebehandlere i Paris, men han kom aldrig til at spille nogen rolle vedrørende stammebehandling.

Det er karakteristisk for Danmarks vedkommende i øvrigt, at flere læger har interesseret sig for teoretiske aspekter om stammen og stammebehandling, mens det i øvrigt har været pædagoger, teologer og humanistisk uddannede personer, der konkret har beskæftiget sig med behandlingen eller undervisningen.

Tyskeren C. F. Bannemann var den person, der i Danmark markerede overgangen fra kvaksalveriet til de nye didaktiske øvelsesbehandlinger. Han opholdt sig i Danmark fra 1834, og vi hører om ham indtil 1852. Hans stammebehandlingsmetode var ingen succes, og han overgik efterhånden til at gøre forsøg på at vække høresansen hos døve.

Den tyskinspirerede tungeoperation som et behandlingstiltag blev forsøgt i Danmark, men slog ikke an.

I 1862 begyndte stammebehandlingen på Johan Kellers Døvstummeskole grundet på talemotoden. Der var også her tale om en tysk inspireret metode, og Oscar Møller blev senere den lærer, der kom til at stå for De Kellerske Anstalters stammekurser.

På det tidspunkt blev stammebehandling i Danmark definitivt etableret som en pædagogisk tradition. Inspirationen kom også her primært fra Tyskland.

Danmark har kulturelt set været meget tysk-orienteret, men da forholdet til Tyskland i slutningen af 1800-tallet bliver belastet, kom der en fransk inspiration til landet i form af Léon Berquands demonstrationskursus i 1896. Denne metode dannede nu grundlag for den behandlingsmetode, der var enerådende på Statens Institut for Talelidende i 20 år.

Metoden var karakteriseret ved stor elegance og bløde bevægelser sammenlignet med de ofte voldsomme tyske metoder; men selve taleinstituttanken var germansk inspireret. Oscar Møller fortsatte som eneste stammeunderviser i dette regi.

Selv om den franske påvirkning prægede pædagogikken, så var lægeverdenen tysk inspireret, dels af den fremspirende børnepsykiatri, og dels af Gutzmanns neuroseteorier, hvor stammen opfattes som en "talesygdom, en talenervøsitet, ledsaget af andre sygelige nervøse symptomer og nedarvet som anden nervøs slægtsarv".

Sammenfatningsvis kan vi sige, at landets første stammepædagog, Oscar Møller, viede hele sit liv til opgaven som stammebehandler. Han blev først inspireret fra Tyskland og siden fra Frankrig. Men han formåede at transformere metoderne ind i en dansk sammenhæng, så metodikken kom til at passe til dansk mentalitet.

Få år før 2. Verdenskrig blev Svend Smith inspireret af en tysk tradition til en øvelsesbehandling, der bygger på bugåndingsøvelser og en bølgende brug af glidetone. Primært er det en stemmepædagogisk metode, der imidlertid også har fået en vis udbredelse i stammepædagogikken.

Stammepædagogikken havde dog efter Oscar Møllers tid stort set ligget underdrejet indtil Rigmor Knudsen tog den op igen efter 2. Verdenskrig.

Det er klart, at vi ikke kan forvente en særlig kraftig tysk påvirkning på dette tidspunkt. Rigmor Knudsen, der i Danmark lancerede "sproglig guidance", havde imidlertid oprindeligt taget sit udgangspunkt i såvel Froeschels udviklingsteori samt i Pichon og Borel-Maisonny's franske bog om stammen fra 1937.

Danmark efter 2. Verdenskrig havde imidlertid et stort kulturelt forbillede i U.S.A., og Rigmor Knudsens oprindelige franske inspiration blev forstærket i forbindelse med et studieophold i U.S.A., hvor hun bl.a. besøgte Wendel Johnson.

Dette blev startsignalet til, at den danske stammebehandlingstradition skiftede om fra en tysk og delvis fransk inspiration til en nordamerikansk inspireret tradition.

Nordamerikansk stammebehandling var i mellemkrigsårene blevet voldsomt påvirket af den mentalhygiejniske bevægelse, og en såkaldt nonavoidance

terapi blev udarbejdet af Bryng Bryngelson, Wendel Johnson og Charles Van Riper.

Dette syn på stammebehandling havde Rigmor Knudsen ganske vist mødt under sit ophold i U.S.A., men det var meget vanskeligt for hende at få det formidlet i Danmark, hvor vi gennem et helt århundrede havde haft en pædagogisk tradition, der gik ud på at undgå stammen og at indøve flydende tale.

Gradvist forsøgte enkelte danske talepædagoger efterhånden at indføre nogle fragmentariske non-avoidance principper.

Et gennembrud for non-avoidance-principperne så imidlertid først dagens lys, da den antiautoritære talepædagog Victor Bloch kom hjem fra et studieophold i Toronto i 1958. Blochs fordomsfrihed og konventionsfrie adfærd i kombination med en markeret personlighed og stor intellektuel kapacitet hjalp en gruppe unge mennesker til et nyt syn på deres stammen.

Samtidig underviste han på den talepædagogiske uddannelse i Århus. Af den grund blev denne metode mest udbredt vest for Store Bælt i de første mange år.

Set i bakspejlet er det tankevækkende, hvor vanskelig denne omstillingsproces til non-avoidance var. Det handlede jo om at plante en ny tankegang i en kultur, hvor tankegangen var helt fremmed. Først da samfundet i øvrigt havde ændret sig til at være modtagelig for disse mentalhygiejniske strømninger fik non-avoidance-behandlingen gennemslagskraft i Danmark. I 1980'ernes Danmark var dette non-avoidance princip næsten enerådende i forbindelse med stammen.

Sputnikchokket i oktober 1957 gav grobund for den radikale behaviorisme og fluency-teknikkerne i U.S.A. Danmark oplevede imidlertid ikke på samme måde dette sputnikchok i form af et paradigmeskift i undervisnings- og samfundslivet. Først nu fornemmer vi et paradigmeskift i denne retning og ser samtidig tegn på nye strategier i stammebehandlingen.

Spørgsmålet er, hvordan forholder vi os til disse nye tiltag i den danske kultur og i den danske stammebehandlingsverden? Et andet spørgsmål er, hvordan vi forholder os til en modsat rettet tendens i pædagogikken, der hedder mainstreaming, afspecialisering, generalitet, integration og decentralisering. Dette har måske også påvirket synet på stammeundervisningen rundt omkring i landet. Holdningen har delvis været kendt tidligere inden de differentierede foranstaltninger så dagens lys i løbet af 1800-tallet.

Er det måske sådan, at selv om vi inspireres fra udlandet, så er det kun muligt at få succes med en stammebehandling i det danske samfund, hvis den er i overensstemmelse med den fremherskende danske egenart på det pågældende tidspunkt.

Denne notits stod i Aalborg Stiftstidende den 13. december 1994.

RØVERISK OVERFALD PÅ HANDICAPPET

En 41-årig handicappet mand blev tirsdag 15. november kort før midnat overfaldet på Stationsmestervej i Aalborg SV. Den 41-årige aalborgensiske mand blev slået ned bagfra muligvis med en stump genstand, hvorefter den ukendte overfaldsmand tilegnede sig den handicappedes stok, en skuldertaske samt en tegnebog indeholdende 300 kr.

Overfaldet blev først korrekt anmeldt til politiet i går eftermiddag, da den handicappede har svært ved at udtrykke sig, og hans første henvendelse til politiet blev fejlekspederet på grund af den overfaldnes problemer med at forklare sig.

Det må ikke have været særligt spændende at blive misforstået når man går til politiet og anmelder et overfald. Mon det var fordi han stammede han havde problemer med at forklare sig?

JOB MED FORTRINSADGANG

Fortrinsadgang for personer med handicap

Er du handicappet og ønsker et job, har du ret til fortrinsadgang til visse stillinger.

Reglerne om handicappedes fortrinsadgang pålægger offentlige myndigheder at indkalde handicappede til samtale og eventuelt ansætte dem, hvis deres kvalifikationer er lige så gode som den bedste blandt de øvrige ansøgere. Reglerne administreres af Arbejdsformidlingen.

Cirkulæret om fortrinsadgang giver følgende muligheder:

- Du har ret til en personlig samtale, hvis du er kvalificeret til stillingen. Denne ret kan kun tilsidesættes, hvis du er åbenbart ringere kvalificeret end den bedst kvalificerede af de øvrige ansøgere.
- Du har ret til at blive ansat i den ledige stilling, hvis du kan gøre rimelig fyldest i stillingen. Ved rimelig fyldest menes, at du kan udføre jobbet næsten lige så godt som en ikke handicappet.
- Du har fortrinsadgang til bevilling af hyrevognskørsel, ledige studepladser, avis- og bladkiosker, chokolade- og tobaksudsalg eller andre tilladelser, forpagtninger og lignende.

Hvem har fortrinsadgang?

Du kan bruge reglerne om fortrinsadgang, hvis du er arbejdssøgende, og på grund af dit fysiske eller psykiske handicap har vanskeligt ved at få beskæftigelse på det almindelige arbejdsmarked.

Fortrinsadgang til offentlige stillinger

Reglerne om fortrinsadgang kan bruges ved ansøgning til offentlige stillinger. Det gælder alle stillinger ved følgende arbejdsgivere:

- Alle statslige og kommunale myndigheder, virksomheder og institutioner.

- Institutioner, hvis lønudgifter dækkes af stat og kommune med mere end halvdelen.
- Koncessionerede virksomheder og lignende, for eksempel telefonselskaber og aktieselskaber, hvor det offentlige har en dominerende aktiepost.
- Kommunale fællesskaber, for eksempel rensningsanlæg og affaldsbehandlingsselskaber.

Det har ingen betydning, om stillingen er af overordnet karakter, eller om det er en stilling, der kan besættes med personer uden egentlig erhvervs-mæssig uddannelse. Det har heller ingen betydning, om der er tale om en stilling på fuld tid, en stilling af kortere varighed, herunder vikariater, eller en deltidsstilling. Fortrinsadgang gælder også lærepladser og tjenestemandstillinger.

Reglen gælder ikke, hvis stillingen besættes med en person, der allerede er ansat i virksomheden. Hvis denne persons tidligere stilling ved rotationen bliver ledig, gælder reglerne om fortrinsadgang ved besættelse af denne stilling.

Reglerne om fortrinsadgang gælder også ved bevillinger og lignende. Det kan være bevilling af ledige studepladser eller chokolade- og tobaksudsalg. Det kan også være ved bevilling til almindelig hyrevognskørsel, men det forudsætter dog en vis erfaring inden for erhvervsmæssig persontransport, og at du er i stand til at udføre de arbejdsfunktioner, som normalt påhviler føreren af en hyrevogn.

Arbejdsformidlingen administrer ordningen

Hvis du ønsker at gøre brug af fortrinsadgangen, kan du rette henvendelse til Arbejdsformidlingen i den region, hvor du bor eller i den region, hvor arbejdspladsen ligger. Du kan også selv gøre opmærksom på reglerne om fortrinsadgang, når du henvender dig til arbejdspladsen.

Oftest er det Arbejdsformidlingen, der foretager skønnet over, om du kan gøre rimelig fyldest i stillingen. Det vil sige, at Arbejdsformidlingen sammenholder dine personlige kvalifikationer og de eventuelle problemer,

dit handicap kan give, med de forhold, der findes på den virksomhed, hvor stillingen er ledig. Arbejdsformidlingen vurderer også, om du vil kunne udføre de arbejdsfunktioner, som stillingen kræver. Hvis Arbejdsformidlingen anser dig for egnede til stillingen, henvender de sig til virksomheden.

Arbejdsformidlingen er forpligtet til at gøre arbejdsgiveren opmærksom på dine kvalifikationer og din mulighed for at varetage stillingen. Arbejdsformidlingen er også forpligtet til at vejlede om mindre forandringer på arbejdspladsen, som vil kunne gøre den egnet. Det kan dreje sig om speciel indretning eller anvendelse af særlige arbejdsredskaber eller stole. Du har mulighed for at søge hjælp til dækning af disse ændringer i din kommune.

Hvis du ikke umiddelbart bliver ansat i den ledige stilling, må virksomheden ikke ansætte en anden, før der har fundet en forhandling sted. Det vil sige, at virksomheden og Arbejdsformidlingen sammen skal se nærmere på dine muligheder for at bestride den ledige stilling.

Arbejdsgiveren træffer afgørelsen

Den endelige afgørelse af, hvem der skal ansættes i den ledige stilling, træffes af arbejdsgiveren. Det er arbejdsgiveren, der i sidste ende afgør, om du er lige så kvalificeret eller næsten lige så kvalificeret som andre ansøgere.

I kan aftale en prøvetid, hvor du og din arbejdsplads får mulighed for en gensidig tilpasning.

Klageadgang

Der er ingen mulighed for at klage over den afgørelse, der bliver truffet.

Litteratur om fortrinsadgang

Vil du have mere uddybende information om reglerne og mulighederne for at få fortrinsadgang til stillinger, kan du læse:

- Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 613 af 18. december 1985 om fortrinsadgang for handicappede til visse offentligt regulerede beskæftigelser.

- Arbejdsministeriets cirkulære af 18. december 1985 om fortrinsadgang for handicappede til visse offentligt regulerede beskæftigelser, jævnfør Arbejdsministeriets bekendtgørelse nr. 613 af 18. december 1985.
- Arbejdsmarkedsstyrelsens AF-cirkulære nr. 16/90 af 11. juli 1990 om Arbejdsformidlingens medvirken ved ansøgninger om bevilling til hyrekørsel.

Ovenstående tekst er hentet fra pjecen "Job med fortrinsadgang" udgivet af:

Center for ligbehandling af Handicappede
Bredgade 25, Skt. Annæ passage, opg. F, 4. sal
1260 København K., Tlf. 33 11 10 44

HSK Handicappede Studerende og Kandidater
Københavns Universitet, IAAS, lokale 3.3.45
Njalsgade 80, 2300 København S., Tlf. 35 32 91 01.

De har iøvrigt udgivet følgende pjecer:

- Job med personlig assistance.
- Job med støtte til hjælpemidler.
- Job med løntilskud - 1/3 ordningen for førtidspensionister.
- Job med løntilskud - 50/50 ordningen.

Pjecerne kan rekvireres ved henvendelse til ovenstående adresser.

FN'S STANDARDREGLER OM LIGE MULIGHEDER FOR HANDICAPPEDE

Endelig så kom de på dansk.

Et år efter vedtagelsen på FN's generalforsamling den 20. december 1993 lykkedes det at få oversat FN's Standardregler om Lige Muligheder for Handicappede til dansk.

De nyoversatte regler blev fremlagt den 19. december 1994 på et pressemøde af socialminister Karen Jespersen.

På den udsendte pressemeddelelse udtaler socialminister Karen Jespersen følgende:

- *Danmark tiltrådte som andre nationer Standardreglerne, da de blev vedtaget af FN's generalforsamling den, 20. december 1993.*
- *I Danmark ser vi frem til at Standardreglerne kan blive et værdifuldt redskab i den løbende dialog imellem handicaporganisationerne og det politiske system.*

Som det fremgår af ovennævnte har vi nu et redskab i hånden, som kan anvendes i kampen for et bedre samfund for **alle** i det danske samfund. Vi må så fastholde og minde politikerne om dette løfte.

Hvad indeholder Standardreglerne så?

De foreskriver blandt andet,

- at der skal skabes opmærksomhed om handicappedes vilkår og behov,
- at handicappede skal have adgang til behandling og revalidering,
- at handicappede skal have adgang til støtteforanstaltninger i form af hjælpemidler og personlig assistance,
- at det fysiske miljø skal være tilgængeligt for handicappede,
- at information og kommunikation skal være tilgængelig for handicappede,

- at handicappede skal have adgang til undervisning og uddannelse på lige fod og sammen med ikke-handicappede,
- at handicappede skal have adgang til beskæftigelse, indkomst og social sikring,
- at handicappede skal have mulighed for at leve et normalt familieliv og
- at handicappede skal have mulighed for at deltage i aktiviteter indenfor kultur, sport, fritid og religion.

Hvis du ønsker et eksemplar af reglerne kan de rekvireres ved henvendelse til sekretariatet.

Henrik N. Jensen

Karen får sig en tur i svævebanen, den var vist ret populær.

KONTINGENT

Med dette nummer af Stammebladet er der et giroindbetalingskort. Dette skal bruges til indbetaling af kontingentet for 1995 senest den 1. marts. Kontingentet er igen i år, kr. 60. Hvis du har indmeldt dig (og betalt) i oktober kvartal 1994 gælder indbetalingen også for 1995.

På girokortet vil der stå én af flg. betegnelser:

Personligt medlem

Institutionsmedlem

Forældremedlem

Dette er fordi vi gerne vil vide hvorledes I opfatter jeres medlemsskab, og være mere målrettede i vores tilbud til medlemmerne. Der er ingen forskel i medlemsrettighederne. Hvis du vil flyttes til en anden gruppe skal du skrive det på girokortet.

Nogle ønsker ikke medlemsskab, men kun at modtage Stammebladet, her står der: 'Stammebladsabonnet'.

Plus og Stamposten

FSD tilbyder sine medlemmer et gratis abonnement på den Svenske stammeforenings blad 'PLUS'. Det er dog en betingelse at man hvert år tilkendegiver sin interesse til sekretariatet og i år skal det gøres inden den 12. februar.

Stammeblads-abonnenter kan bestille Plus ved at indbetale kr. 80,00 på FSD's girokonto og mærke indbetalingskortet 'PLUS'.

Hvis du er interesseret i den Norske stammeforenings blad 'STAMPOSTEN', så giv besked inden den 12. februar, så vil vi forsøge at skaffe et eksemplar til dig.

LOKALAFDELINGER

FSD yder tilskud til drift af lokalafdelinger. Tilskuddet fastsættes efter medlemsantallet i lokalafdelingen og udbetales ved henvendelse til kassereren eller sekretariatet.

Der er i øjeblikket fungerende lokalafdelinger i Ålborg-området, Frederiksborg Amt, Roskilde Amt og Varde, Blåbjerg & Blåvandshuk kommuner.

Hvis du/I er interesserede i at oprette en lokalafdeling, vil sekretariatet være behjælpelig med at udsende invitationer til de lokale medlemmer, en repræsentant for bestyrelsen møder også gerne op.

LOKAL REPRÆSENTATION

FSD har kontaktpersoner rundt om i landet og er også repræsenteret i bestyrelsen på nogle taleinstitutter. Sekretariatet henviser til kontaktpersonerne i dit område.

FORÆLDRE-KONTAKTPERSONER

Hermann Christmann
Bregnevej 10
9800 Hjørring
tlf/fax: 98 92 79 61

Carl Erik Peters-Lehm
Vestparken 114
6840 Oksbøl
tlf/fax: 75 27 12 12

Anette Aude Vegeberg
Skelagervej 406
8200 Århus
tlf: 86 10 99 79

Jytte Søborg Andersen
Strandvejen 81
4600 Køge
tlf/fax: 53 66 13 71

FSD KALENDER

GENERALFORSAMLING:

Den 29. april 1995.

På RAGU-KU i Oksbøl, vest for Varde.

Der kommer mere information i 1995, men reservér allerede nu denne dag/weekend.

DEN 4. VERDENSKONGRES FOR PERSONER SOM STAMMER

Foregår den 26-29 juli 1995 i Linköping, Sverige.

Temaer:

Kommunikation
Forskning
Børnestammen
Selvhjælp

Program og tilmedlingskema til verdenskongressen kan fås ved henvendelse til sekretariatet.

EFTERÅRSMØDE - »OKTOBER«:

Den 28. og 29. oktober 1995.

Oktobermødet er en årligt tilbagevendende begivenhed den sidste weekend i oktober.

NÆSTE BESTYRELSES- MØDE

Den 4. marts 1995.

OBS!

Er din adresse forkert - eller er du flyttet - så husk at give besked til sekretariatet på telefon 86 86 26 96 eller pr brev.

FSD's BESTYRELSE

Formand

Henrik N. Jensen
Tusborgvej 8
9310 Vodskov
tlf/fax: 98 29 21 70

Bestyrelsesmedlemmer

Carl Erik Peters-Lehm
Vestparken 114
6840 Oksbøl
tlf/fax: 75 27 12 12

Gorm Rokkjær
Ny Munkegade 71, st.tv.
8000 Århus
tlf/fax: 86 12 47 23

Næstformand

Jytte Søborg Andersen
Strandvejen 81
4600 Køge
tlf/fax: 53 66 13 71

Tine Liedicke
Ølstedgårdvænget 17
5230 Odense M
tlf/fax: 66 15 84 72

Suppleanter

Karen Steffensen
Fasanvej 2
8544 Mørke
tlf: 86 37 76 31

Kasserer

Anders Johansen
Æblehaven 14
3400 Hillerød
tlf/fax: 48 24 12 56

Peder Nielsen
Brorsonsvej 2
8260 Viby J
tlf/fax: 86 11 63 53

Hvem er FSD?

FSD er en landsforening oprettet i 1971 og har, foruden stammende, også medlemmer blandt forældre, fagfolk og andre interesserede.

FSD er medlem af og repræsenteret i:

Taleinstitutternes Brugerråd (TBR).
De Samvirkende Invalideorganisationer (DSI).
European League of Stuttering Associations (ELSA).
Bestyrelsen af Dansk Videnscenter for Stammen.

Vores repræsentant er Hermann Christmann

Deltager i et uformaliseret nordisk samarbejde hvor de fem Nordiske lande på skift arrangerer stammeseminarer.

Du melder dig ind i FSD ved at:

Indbetale 60 kr på giro 2 19 95 48 eller ringe, skrive eller faxe til sekretariatet. Ved indmeldelse efter 1. oktober gælder medlemskabet også for det følgende år.

Foreningen for Stammere i Danmark

c/o DSI

Kløverprisvej 10 B

2650 Hvidovre

Telefon: 8686 2696

Telefax: 8686 2796

Ring og få en snak med vores sekretær Lene eller læg en besked på telefonsvareren

Du er altid velkommen til at kontakte foreningen med spørgsmål, oplysninger eller lignende.

Foreningen sælger følgende pjecer, nu med mængderabat:

Ved køb af følgende antal: 1 stk. 10-49 stk 50 - ? stk.

er prisen pr. stk:

Stammer du?	25,00	20,00	12,50
Stammer dit barn?	25,00	20,00	12,50
Stammer din elev?	25,00	20,00	12,50
Når det lille barn stammer	25,00	25,00	20,00

(priserne er excl. moms og forsendelse)

Plakat med stammende berømt heder kan købes for kr. 100 inkl. moms og forsendelse.

Video-biblioteket omfatter følgende bånd med ekspeditionsgebyr på kr. 50 og lånetid én uge:

Sounds of Stutteres.

(fra verdenskongressen, 1989)

Vi stammer og hvá så.

(om unge/voksne der stammer).

Talelyst og stammeangst.

(om små børn der stammer, og deres forældre).

Vesttyskland 1989

FSD/Båndværkstedet DR

v. bl.a. Per F. Knudsen